

Folketingets Uddannelsesudvalg samt stedfortrædere
Folketinget
1240 København K

Uddannelsesudvalget
UDU alm. del - Bilag 55
Offentligt

Afdelingen for videregående
uddannelser

Frederiksholms Kanal 26
1220 København K.
Tlf 3392 5600
Fax 3392 5666
www.uvm.dk

Temanummer om god praksis i den inkluderende undervisning

25. oktober 2005
J.nr.

European Agency for Development in Special Needs Education har netop afsluttet et projekt om inkluderende undervisning og praksis i klasseværelset. Projektet blev gennemført i to faser, én med fokus på elever i de yngre klasser, og én med de ældre elever i centrum.

Projektets overordnede formål var at afdække, analysere, beskrive og formidle viden om de faktorer, som tilsyneladende har en positiv indvirkning på praksis i den inkluderende undervisning.

EuroNews 13 giver et kort overblik over resultaterne af projektets anden fase.

Det samlede projektmateriale findes til download på internetadressen:
http://www.european-agency.org/iecp/iecp_intro.htm

Trykte udgaver af de to projektrapporter kan i begrænset omfang rekvireres gratis ved at sende en mail til adm@european-agency.org

Med venlig hilsen

Preben Siersbæk Larsen
Fagkonsulent/National Koordinator i European Agency
Direkte tlf. 33 95 46 16
E-mail: Siersbaek@uvm.dk

I denne udgave...

I denne udgave af EuroNews sætter vi fokus på agenturets projekt om god praksis i den inkluderende undervisning. Vi giver et overblik over de væsentligste resultater fra projektet og har desuden samlet en række artikler om øvrige projekter for inkluderende undervisning, politiske initiativer, casestudier og metoder fra hele Europa...

... Interview med Evagelia Tzampazi, medlem af Europa-Parlamentet for Grækenland, om hvad hun mener udgør de vigtigste faktorer for gennemførelsen af en inkluderende undervisning.

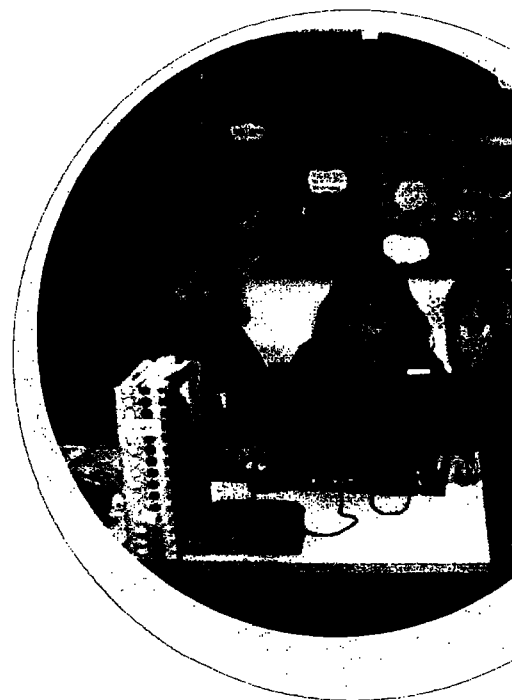
... Seneste ændringer, udviklingstendenser og politiske initiativer i specialundervisningen i Tjekkiet, Tyskland, Italien, Norge og Slovakiet.

... Casestudier fra Island og Estland om inkluderende undervisning i praksis.

... Et effektivt hjælpemiddel i den inkluderende undervisning i Frankrig.

... Debat om holdninger til undervisning og inklusion i Sverige.

... Hovedkonklusioner fra agenturets projekt om inkluderende undervisning og praksis i klasseværelset for eleverne på de ældste klassetrin. Hele rapporten, herunder litteraturundersøgelser, casestudier og rapporter fra udvekslingsbesøg i landene, findes på www.european-agency.org

INDHOLD

I DENNE UDGAVE.....	1
FORORD.....	2
INTERVIEW MED EVAGELIA TZAMPAZI, MEDLEM AF EUROPA-PARLAMENTET FOR GRÆKENLAND.....	3
INKLUDERENDE UNDERVISNING OG PRAKSIS I KLASSEVÆRELSET – AGENTURETS PROJEKT.....	5
ISLAND: NETBASERET LÆRING.....	8
NORGE: FOKUS PÅ INDIVIDUELT TILPASSET UNDERVISNING.....	9
SLOVAKIET: UDVIKLINGSTENDENSER I DEN INKLUDERENDE UNDERVISNING.....	10
TJEKKIET: NYT I UNDERVISNINGSEKTOREN.....	11
ESTLAND: FØRSTEHÅNDSINDTRYK AF DEN INKLUDERENDE UNDERVISNING.....	12
TYSKLAND: INTEGRATION GJENNEM SAMARBEJDE.....	13
FRANKRIG: NY SOFTWARE FREMHJÆLPER INKLUSION.....	14
SVERIGE: INKLUSION DEBATTERES FORTSAT INTENST.....	15
ITALIEN: UNDERVISNINGSMINISTERIET PRIORITERER DEN INKLUDERENDE UNDERVISNING.....	16
PRODUKTIONSOPLYSNINGER.....	16

FORORD AF DIREKTØR COR MEIJER

Kære læsere!

Det var med store forventninger og en vis portion stolthed, at jeg i februar måned overtog posten som agenturets direktør. Vi er inde i en stabil udviklingsperiode med blikket rettet mod fremtiden, og jeg vil gerne sige tak til den tidligere direktør, Jørgen Greve, og den tidligere bestyrelsesformand, David Thomas, for de resultater og den solide position, agenturet har opnået her på tidspunktet for min tiltrædelse.

2004 var et rigtig godt år - ikke blot fik vi flotte arbejdsresultater, vi fik også nye lande med i agenturet, hvilket betyder, at vi nu udover vore øvrige medlemslande også dækker næsten alle de nye EU-lande.

Fremtiden ser således lovende ud – vi har det fornødne økonomiske grundlag, et effektivt europæisk netværk og en stærk indflydelse. Vi har et godt samarbejde med Europa-Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet, og alt tyder på, at vi også kommer med i Fællesskabets Jean Monnet-aktion, som har til formål at fremme kendskabet til europæisk integration og støtte de institutioner og lærestalter, der ønsker at prioritere og forbedre undervisningen i europæisk integration.

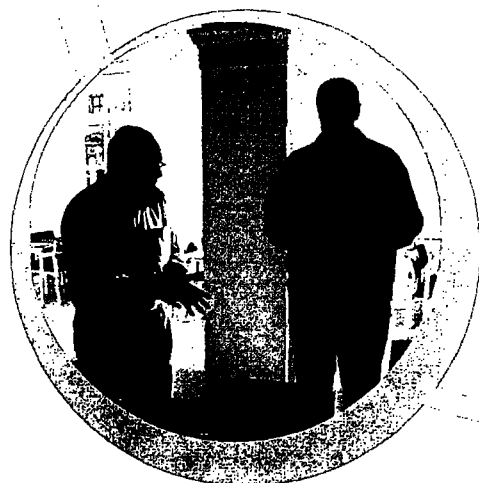
Med hensyn til agenturets tematiske arbejde, så vil vi i 2005 primært fokusere på formidling af resultater fra løbende projekter samt arbejdet med det nye hovedtema om vurdering og evaluering. I den forbindelse skal der udvikles en videnbase om politikker

og god praksis. Andre projekter vil blive påbegyndt, og der skal udvikles et langsigtet arbejdsprogram med prioriteringer fra vore medlemslande såvel som relevante emner ud fra et overordnet europæisk perspektiv.

Indholdet i EuroNews er denne gang knyttet specifikt til emnet inkluderende undervisning og praksis i klasseværelset for elever på de yngre såvel som de ældre klasseserier. Jeg har personligt været meget involveret i dette emne og ser allerede, at projektet har haft en direkte effekt rundt omkring i landene. Jeg håber selvfølgelig også, at læserne finder projektresultaterne og eksemplerne på god praksis fra nogle af vore medlemslande nyttige i det daglige arbejde.

Til sidst vil jeg gerne takke vore repræsentanter i medlemslandene og agenturets medarbejdere for den tillid, de har vist mig i løbet af de første måneder som direktør. Jeg glæder mig meget til at videreudvikle samarbejdet, både med vore medlemslande og øvrige institutioner og organer i Europa.

Cor Meijer

INTERVIEW MED EVAGELIA TZAMPAZI, MEDLEM AF EUROPA-PARLAMENTET FOR GRÆKENLAND

Evagelia Tzampazi er medlem af Europa-Parlamentet for Grækenland og repræsenterer socialistpartiet PASOK. Evagelia Tzampazi har fulgt agenturets arbejde gennem nogen tid og giver her sit bud på faktorer af betydning for den inkluderende undervisning.

Vi spurgte Evagelia Tzampazi, hvad der ifølge hendes erfaringer og arbejde i Europa-Parlamentet karakteriserer den aktuelle situation og de fremherskende tendenser i Europa på specialundervisningsområdet:

Jeg vil begynde med at takke agenturet for muligheden for at dele mine synspunkter på uddannelse og undervisning med læserne af EuroNews. Uddannelse er nøgleordet i vort arbejde med en fortsat social integration af personer med særlige undervisningsmæssige behov og handicaps. Jeg kender til agenturets arbejde fra mit mangeårige medlemskab af Den Europæiske Handicapbevægelse og mit arbejde i Europa-Parlamentet, og jeg har fulgt samarbejdet med jeres medlemslande, Kommissionen og Parlamentet i de fælles bestræbelser på gennem politikker og praksis at forbedre kvaliteten i undervisningen for personer med særlige undervisningsmæssige behov.

De seneste to årtier har været præget af en tendens

til at ville fremme inklusion og deltagelse for alle i samfundet samt vilje til at bekæmpe social udstødelse. Inklusion og deltagelse i et samfund er essentielt for mennesket og dets ret til at nyde og udøve sine rettigheder. Det afspejles i Europa i udviklingen af strategier til en reel opnåelse af lige muligheder for alle.

På det operationelle plan bliver denne tendens omsat til en udvikling af politikker og programmer, som skal sikre inklusion og lige muligheder for handicappede i uddannelse og undervisning, i erhvervsuddannelser, på arbejdsmarkedet, i det sociale liv osv.

I øjeblikket er den europæiske uddannelsespolitik præget af vilje til at inkludere elever med særlige undervisningsmæssige behov i det almene skolesystem og her yde varierende former for støtte i form af ekstra lærerkræfter, støttepersonale, materialer og udstyr, efteruddannelse af lærere m.v.

Der er i løbet af de seneste år sket markante politiske ændringer i alle europæiske lande til fordel for den inkluderende undervisning. I nogle lande blev ændringerne introduceret allerede i 1980'erne, og i de lande har man derfor nu gode praktiske erfaringer med dens implementering. Andre lande har først for nylig påbegyndt den praktiske implementering af inkluderende undervisning. Efter min opfattelse er den vigtigste opgave på det europæiske plan nu at sørge for at udveksle erfaringer, know-how og god praksis, så studerende og voksne med særlige undervisningsmæssige behov og handicaps er sikret adgang til kvalitetsundervisning inden for rammerne af det almene system i deres eget lokalsamfund.

Vi spurgte Evagelia Tzampazi om, hvilke faktorer (politiske, økonomiske, uddannelsesmæssige osv.) der efter hendes mening har betydning for kvaliteten i undervisningen:

Jeg tror, mange forskellige faktorer spiller ind. Udover en lovgivning, som virker til fremme for inkluderende undervisning på nationalt og regionalt niveau, har finansieringen i undervisningssektoren naturligvis stor betydning. Går et land ind for inklusion, må dets lovgivning og finansielle bestemmelser også tilpasses herefter.

Herudover skal der stilles de fornødne uddannelses- og efteruddannelsesprogrammer til rådighed for lærerne, specialskoler skal omdannes til resourcecentre, der skal være tilstrækkeligt med hjælpelærere til rådighed, undervisningsmateriale skal fortsat udvikles og formidles, der skal formidles information om nye tiltag og individuelle

◀ INTERVIEW MED EVAGELIA TZAMPAZI.....

undervisningsplaner, forældrene skal involveres, der skal være samarbejde i tværfaglige grupper, kurser i overgangen fra skole til erhvervsliv osv.

På hvilke måder kan Europa-Parlamentet bidrage til at forbedre kvaliteten af den inkluderende undervisning i Europa?

Europa-Parlamentets opgave er i denne sammenhæng at støtte de politikker og programmer, som fremmer idéer og debatter om emner som integrationsprincippet, social og økonomisk inklusion, inkluderende undervisning, lokalt baserede services, fleksible ansættelsesordninger osv. Det er alt sammen elementer i den nye handicapstrategi, hvor retten til fuld og lige adgang til alle services anses for en fundamental menneskeret for folk med handicaps på nøjagtig samme måde som for alle andre borgere.

Vi skal også sikre, at handicappede personers behov tilgodeses bedst muligt, når vi udformer de europæiske politikker og programmer.

Jeg tror, processen hen imod inkludering af personer med handicaps udvikles i praksis gennem en fælles

indsats på europæisk, nationalt og lokalt plan af Kommissionen, Parlamentet, Rådet, medlemsstaterne, NGO'er og lokalsamfund, i en kombination med de rette foranstaltninger inden for uddannelses- og sundhedssektoren og på erhvervs- og velfærdsområdet.

Hvordan vil du personligt sørge for at få den nødvendige indflydelse på området?

Jeg forsøger gennem mit arbejde som stedfortræder i Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender i den tværpolitiske handicapgruppe - og i det hele taget gennem mit arbejde i Europa-Parlamentet og handicapgruppen - at køre en åben dialog med de forskellige øvrige partier, så jeg kan få kendskab til de reelle behov hos de handicappede borgere i Europa, og så jeg kan få chancen for at promovere de politikker for inklusion, som kan bidrage til en forbedring af livskvaliteten på lokalt niveau.

Som afslutning på interviewet med EuroNews sagde Evagelia Tzampazi:

Tak for jeres interesse og held og lykke med det videre arbejde med at sikre borgere i Europa med særlige undervisningsmæssige behov og handicaps adgang til kvalitetsundervisning på lokalt niveau.

Evagelia Tzampazi kan kontaktes på:
etzampazi@europarl.eu.int

Yderligere oplysninger om Europa-Parlamentets arbejde kan findes på:
http://www.europarl.eu.int/home/default_da.htm

INKLUDERENDE UNDERVISNING OG PRAKSIS I KLASSEVÆRELSET – AGENTURETS PROJEKT

Agenturets projekt om inkluderende undervisning og praksis i klasseværelset blev gennemført i to faser, én med fokus på elever i de yngre klasser (fra 1. – 6. klassesettrin), og én med de ældre elever i centrum. Projektets overordnede formål var at afdække, analysere, beskrive og formidle viden om de faktorer, som tilsyneladende har en positiv indvirkning på praksis i den inkluderende undervisning.

Hovedkonklusionerne fra den første fase er tidligere blevet omtalt i EuroNews, hvorfor vi her vil koncentrere os om resultaterne fra den anden fase, som handlede om eleverne på de ældste klassesettrin.

Omdrejningspunktet for undersøgelsen har været lærerens arbejde, men læreren får det meste af sin erfaring gennem forskellige nøglepersoner i næromgivelserne, dvs. skolelederen, kolleger og andre fagfolk i og omkring skolen. Hele denne gruppe udgør således undersøgelsens primære målgruppe. Den vigtigste opgave var således at formidle viden til disse nøglepersoner, om strategier til håndtering af forskelligheder i klassen og i skolen, og om betingelserne for at disse strategier kan iværksættes med et positivt resultat.

3 vigtige spørgsmål

Projektet forsøgte at finde svar på nogle vigtige spørgsmål om inkluderende undervisning. Det er nødvendigt at vide, hvad som virker i et inkluderende undervisningsmiljø, hvordan det virker, og ikke mindst hvorfor det virker (dvs. hvilke betingelser skal være til stede for at opnå de ønskede resultater?).

Projektet var sammensat af tre forskellige typer af opgaver. Den første indebar en gennemgang af litteratur fra de deltagende lande, med henblik på at afdække status quo, og man koncentrerede sig om at undersøge hvilke former for praksis, der har vist sig effektive i den inkluderende undervisning. Den anden opgave bestod i at udvælge nogle konkrete eksempler på god praksis og udfærdige en systematisk beskrivelse af dem. Til sidst blev der organiseret en række studiebesøg med deltagelse af eksperter fra forskellige lande, som skulle sørge for den effektive formidling af viden om god praksis på området.

Det samlede projektmateriale – litteraturgennemgange, casestudier og rapporter fra studiebesøgene – findes på adressen www.european-agency.org/IECP/IECP_intro.htm

Den første konklusion var en konstatering af, at inkluderende undervisning er velkendt overalt i Europa. Undersøgelsen viser endvidere, at tiltag, som iværksættes med positive resultater for elever med særlige undervisningsmæssige behov, også har en positiv effekt på de øvrige elever.

En anden vigtig konklusion er, at elevens adfærd, sociale og/eller emotionelle problemer udgør én af de største udfordringer, når det drejer

sig om at inkludere elever med særlige undervisningsmæssige behov. Det ser ud til at være tilfældet i alle involverede lande.

Den tredje vigtige konklusion viser, at dét at håndtere elevernes forskelligheder i klassen også er et stort problem overalt i Europa.

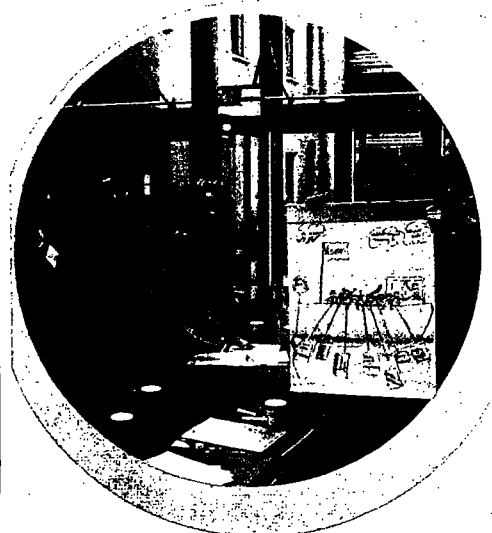
Effektive tiltag

Følgende tiltag har vist sig at være effektive rundt om i skolerne:

Undervisningssamarbejde - Lærere har behov for støtte fra kolleger på skolen, såvel som fagfolk uden for skolen og skal kunne samarbejde med begge grupper.

Elevsamarbejde - Elevsamarbejde er effektivt i forbindelse med elevens kognitive og socialt/emotionelle læring og udvikling. Elever som hjælper hinanden har stor gavn af at være sammen om undervisningen, især når den foregår i fleksible og velovervejede sammensatte grupper.

Problemløsning gennem samarbejde - En systematisk tilgang til de problemer, der måtte opstå med elevens opførsel i klassen, er et effektivt redskab til at begrænse

◀ INKLUDERENDE UNDERVISNING OG PRAKSIS I KLASSEVÆRELSET – AGENTURETS PROJEKT.....

førelser, som kan resultere i forekomsten og intensiteten af en forstyrrende adfærd. De lærere, som arbejder med at inkludere elever med sociale og adfærdsmæssige problemer, kan især drage fordel af at samarbejde om dette. Klare regler og grænser, som er defineret sammen med eleverne, har vist sig at være effektivt, lige som det naturligvis er væsentligt, at eleverne bliver motiveret, så de selv ser formålet med at eliminere disse forstyrrelser.

Fleksibel gruppesammensætning - En fleksibel gruppesammensætning og en mere differentieret tilgang til undervisningen er nødvendige og effektive tiltag for at kunne håndtere elevernes forskelligheder.

Individuel planlægning - De nævnte foranstaltninger bør indgå i en overordnet sammenhæng, hvor undervisningen er baseret på vurdering og evaluering og forventninger til eleverne om at klare sig godt. Alle elever, herunder også elever med særlige undervisningsmæssige behov, gør fremskridt, hvis arbejdet planlægges, overvåges, vurderes og evalueres systematisk. Læseplaner bør tilpasses individuelle behov, og gennem individuelle undervisningsplaner kan der tilbydes supplerende støtte og vejledning. Den individuelle undervisningsplan skal kunne indgå i den normale læseplan.

Hjemklasseområder - På nogle skoler er der sket store ændringer i undervisningsformerne: der er oprettet hjemklasseområder, hvor eleverne er sammen i et fællesområde med 2-3 klasseværelser tilknyttet, og hvor næsten al undervisningen foregår. Et lille team af lærere står for undervisningen i hjemklasserne.

Alternativ læring - Der er i de senere år udviklet flere modeller for læringsstrategier i forbindelse med inklusion af elever med særlige behov i undervisningen. De skal give eleverne de rette redskaber til at lære og at løse opgaver. Eleven bliver i højere grad ansvarlig for sin egen læring, hvilket også gavner inklusionen på de ældste klassetrin.

Casestudierne belyste vigtigheden af hver enkelt af disse faktorer. En del af casestudierne viste dog også, at kombinationen af nogle af dem er vigtig for en effektiv gennemførelse af inkluderende undervisning i de ældste klasser.

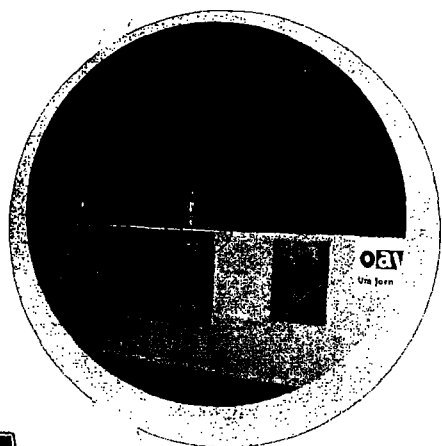
Projektresultaterne er uddybet i den sammenfattende rapport, som findes på 17 sprog og kan downloades fra agenturets websted på: www.european-agency.org Fra forsiden klikkes blot på "Publications section" til venstre.

◀ INKLUDERENDE UNDERVISNING OG PRAKSIS I KLASSEVÆRELSET – AGENTURETS PROJEKT.....

Opfølgende aktiviteter

Der er mange eksempler på, at projektet allerede har haft en direkte indflydelse i to af agenturets medlemslande.

Universitetet i Aveiro i Portugal var i april vært for en europæisk uddannelseskongress arrangeret af lokale undervisningsmyndigheder. Her var hovedformålet at introducere agenturets publikation om inkluderende undervisning og praksis i klasseværelset for elever på de ældre klassetrin. På konferencen blev rapportens aktioner og strategier fremhævet som væsentlige forudsætninger for en almen udvikling af inkluderende undervisning og praksis. Undersøgelsens resultater blev godt modtaget af konferencens ca. 600 deltagere.

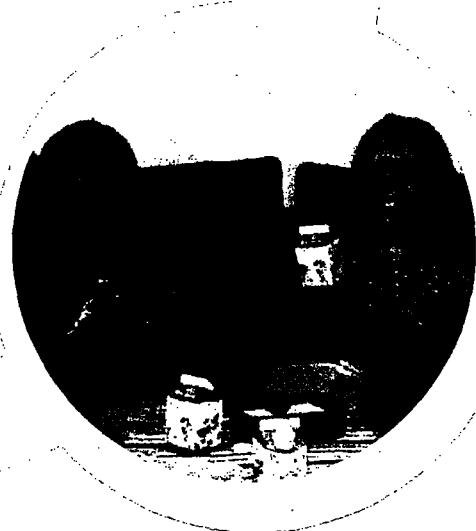
Yderligere oplysninger om konferencen og konklusioner herfra fås gennem agenturets repræsentantskabsmedlem i Portugal, Filomena Pereira, på adressen: filomena.pereira@dgidc.min-edu.pt

Endvidere har det førende norske tidsskrift inden for specialundervisningen, "Spesialpedagogikk", publiceret en række artikler om agenturet og projektet om inkluderende undervisning som deres hovedtema, heriblandt et interview med skolelederen på Hårstad-skolen i Trondheim, som bidrog med et casestudie til undersøgelsen.

Trondheim var i øvrigt stærkt involveret i casestudierne, idet både Hårstad-skolen og en del andre skoler og lokale myndigheder deltog i arbejdet og i studiebesøgene. Man arbejder i øjeblikket med et udviklingsprogram med fokus på specialundervisning og inklusion. I Tyskland sendte man information om agenturets projekt til TV efter den afsluttende konference i Trondheim, og det er der kommet et TV-program ud af. Det handler om én af de skoler i Trondheim, hvor den inkluderende undervisning har højprioritet.

Yderligere oplysninger om inkluderende undervisning i Norge kan fås hos den nationale koordinator, Marit Hognestad, på adressen: Marit.Hognestad@utdanningsdirektoratet.no

Redaktionen er altid interesseret i at høre om effekten af agenturets arbejde i de europæiske lande og får ofte information om opfølgende arbejde på forskellige projekter, arrangementer, brugen af materiale og produkter osv. Har du kendskab til agenturets arbejde i dit land, hører vi derfor meget gerne fra dig på adressen: adm@european-agency.org

ISLAND: NETBASERET LÆRING

I det efterfølgende ses endnu et eksempel på, hvordan inkluderende undervisning kan praktiseres. Det kommer fra Island, hvor man gennem en forskningsaktion har undersøgt mulighederne for at støtte en elev med et handicap ved hjælp af en bærbar computer og et tæt samarbejde mellem skole og hjem.

I Island er man meget opmærksom på at leve op til den officielle politik om, at så mange elever som muligt skal modtage den obligatoriske undervisning så tæt på hjemmet som muligt. På "Artunsskoli" har man i mange år arbejdet for inkluderende undervisning og ønsker at leve op til princippet om "skolen for alle". Skolelederne har aktivt forsøgt at imødesee de undervisningsmæssige behov hos alle eleverne. Målsætningen er at sørge for, at forskelligheden blandt eleverne og den enkelte elevs ret til en effektiv undervisning også respekteres i praksis. Derfor bliver alle elever nu undervist efter den almindelige læseplan og har ret til læring ved hjælp af de metoder, som findes bedst egnede til deres individuelle læringsstil, og som styrker selvopfattelsen og uafhængigheden hos hver enkelt.

Forskningsaktionen blev iværksat i 2002 med det formål at promovere netbaseret læring for en elev med multihandicap, en pige på 8 år, som på det tidspunkt gik i tredje klasse. Projektet blev formelt afsluttet i 2004, men der arbejdes stadig med projektaktiviteterne, både i skolen og i hjemmet.

Eleven fik en bærbar computer til rådighed, så hun kan anvende den både i skolen og hjemme. Projektet blev gennemført i et tæt samarbejde mellem pigens familie og lærerne, og man mødtes med jævne mellemrum for at koordinere arbejdet og udvikle undervisningsmaterialer, som kunne bruges på computeren.

Software-programmet Clicker4 blev anvendt som det grundlæggende program. Det er specifikt rettet mod børn med særlige behov og er et værktøjsprogram, hvor læreren

kan udarbejde og tilpasse arbejdsopgaverne til hver enkelt elev. Clicker4 giver en række forskellige muligheder for at præsentere opgaverne på en forenklet måde. Det er meget brugervenligt, både for lærer og elev, og det blev i dette projekt anvendt hver dag i mange forskellige fag.

Formålet med den let tilgængelige præsentation af opgaverne var at få eleven til at deltage aktivt i arbejdet i klassen. Undervisningssamarbejde blev højt prioriteret, ligesom eleven ofte blev sat sammen med andre elever foran computeren for at løse forskellige opgaver.

Ved slutningen af den to-årige projektperiode var eleven blevet væsentligt mere uafhængig i sit arbejde. Da hun først var blevet fortrolig med softwaren, kunne hun bruge sin computer til at skrive flotte tekster og illustrere dem både med tegninger og fotos. Computeren gjorde det meget lettere for hende at holde styr på sit arbejde inden for de givne fysiske rammer. Hun blev stadig mere frigjort i sin læsning og skrivning og mere parat til at deltage i et samarbejde med de andre elever omkring opgaver, som via computeren blev tilpasset hendes behov.

Så ud fra projektet her er det nærliggende at konkludere, at systematisk brug af en bærbar computer, som den handicappede elev har fuld rådighed over, virker markant fremmende for elevens læring, både hjemme og i skolen.

Yderligere oplysninger om projektet og om inkluderende undervisning i Island fås ved henvendelse til agenturets nationale koordinator, Bryndís Sigurjónsdóttir: bryndis@bhs.is

NORGE: FOKUS PÅ INDIVIDUELT TILPASSET UNDERVISNING

I det norske uddannelsessystem har man gennem de senere år lagt særlig vægt på en individuelt tilpasset og inkluderende undervisning i skolerne. Man ønsker at prioritere mere individuelt tilpasset undervisning i almindelige grupper og klasser og sætte knap så megen fokus på specialundervisningen, som jo bygger på de "ekspertudtalelser" og "formaliteter", som følger med identificeringen af elevens særlige undervisningsmæssige behov.

Det er, hvad den nye omfattende reform af grunduddannelsen i Norge handler om. Reformen kaldes Knowledge Promotion (vidensfremme) og formålet er at bevare og videreudvikle de bedste elementer i grunduddannelsen med henblik på at ruste eleverne til at klare sig i vidensamfundet. Målene med læringen skal klart fremhæves og elevernes grundlæggende færdigheder skal styrkes. Skolen modtager i stigende omfang elever med vidt forskellig baggrund. Som en del af reformen har man derfor udarbejdet en strategisk plan for kompetenceudvikling ud fra princippet om, at alle elever har ret til individuelt tilpassede og differentierede undervisningsprogrammer og læring, i overensstemmelse med egne krav og behov. En af de vigtigste målsætninger går ud på at fremme en god, fleksibel og varieret praksis, som kan tilpasses den enkelte elev inden for rammerne af den almene undervisning.

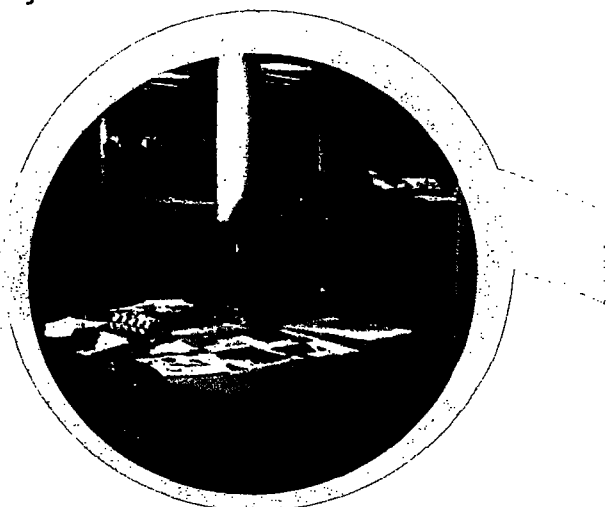
Det er også formålet med et igangværende projekt, "The Model Project", et pilotprojekt iværksat på initiativ af de nationale undervisningsmyndigheder i 4 ud af de 19 amter i Norge. Projektet løber frem til slutningen af 2006.

Man forsøger med en model for individuelt tilpasset undervisning at udvikle nye strategier for anvendelsen af ressourcer samt nye undervisnings- og læringsstrategier. Man ønsker at blive bedre til at imødesee elevernes særlige behov og sikre, at de får et reelt udbytte af undervisningen inden for det almene skolesystem. Målet er ikke at spare penge, men at bruge dem på en måde, som sikrer en bedre kvalitet i undervisningen.

"The Model Project" tager sigte på at opfylde behovene hos de elever, som har brug for særlig støtte gennem en bedre tilrettelæggelse af den almindelige undervisning – og især at undgå, at de bliver isolerede fra de øvrige elever. Man forsøger også at nedbringe antallet af og behovet for specialundervisningstimer samt antallet af elever, som modtager specialundervisning, især de elever, som kun har et fåtal af disse timer (mellem 1 og 3) om ugen.

Nøgleaktørerne i "The Model Project" er de amter, som deltager i projektet: Møre & Romsdal, Finnmark, Rogaland og Akershus. Udviklingen af modellen indbefatter 22 skoler med tilhørende pædagogisk-psykologiske rådgivninger, i syv kommuner. Skolerne dækker alle trit inden for grunduddannelsen i Norge. Projektet omfatter også skoler med et stort antal flersprogede elever, som modtager specialundervisning.

Hovedkræfterne bag projektet er dog de skoler og kommunale forvaltninger, som er ansvarlige for planlægningen, udførelsen og dokumentationen af de lokale projekter. Det er uddannelsesafdelingerne under de såkaldte "fylkesrådmenn" (kommunaldirektører), som har ansvar for samarbejdet og den faglige ledelse af de lokale projekter.

Forskningsinstituttet Nordlandsforskning (www.nordlandsforskning.no) skal følge op på resultaterne fra "The Model Project" og vil indgå i dialog med de forskellige aktører i pilotprojektet. De vil udarbejde en afsluttende rapport, som skal udgives i efteråret 2006.

"The Model Project" følges med stor interesse af norske pædagoger. Man håber, at dette spændende projekt vil afføde en strøm af viden om gode modeller, eksempler og fornyende praksis i den inkluderende undervisning.

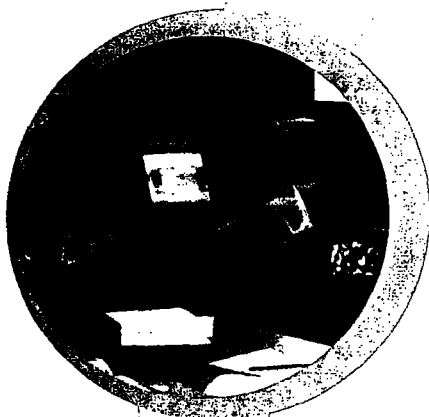

Yderligere oplysninger om "The Model Project" fås gennem agenturets nationale koordinator i Norge, Marit Hognestad:
Marit.Hognestad@utdanningsdirektoratet.no

SLOVAKIET: UDVIKLINGSTENDENSER I DEN INKLUDERENDE UNDERVISNING

I løbet af 2004 og 2005 blev agenturet udvidet med yderligere 5 medlemslande og 5 observatørlande. Her følger den første af tre artikler fra de nye EU-medlemslande, om hvordan man i Slovakiet håndterer udviklingen i den inkluderende undervisning.

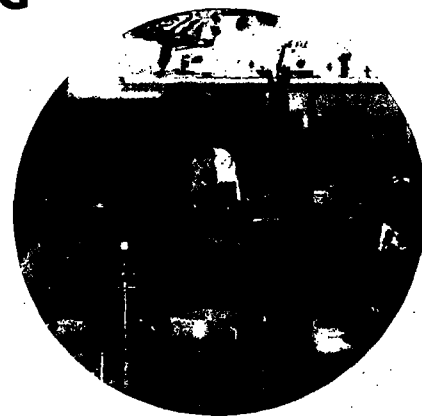
I Slovakiet skulle man først skabe det nødvendige lovgrundlag og de rette finansielle betingelser for at kunne iværksætte processen hen imod en inkluderende undervisningspraksis og inklusion af elever med særlige undervisningsmæssige behov i det almene skolesystem. I 2004 vedtog det slovakiske parlament den nationale lov om ligeberettigelse, og dét var af afgørende betydning for integrationen af børn med særlige behov. I loven hedder det bl.a. at "ingen må udsætte personer med handicaps for nogen form for diskrimination eller udføre diskriminerende handlinger, som krænker deres rettigheder som følge af et handicap".

Herudover vedtog man i januar 2004 en ny lov om finansiering af skolevæsenet. Loven fastsætter regler for den finansielle støtte til skoler, baseret på antallet af elever, og indeholder en bestemmelse om, at for elever med særlige undervisningsmæssige behov modtager skolen op til 2,5 gange den finansiering, der er afsat til de øvrige elever.

Klasselærerne har stor indflydelse på arbejdet med elever med særlige undervisningsmæssige behov, som skal integreres i det almene system. Sammen med speciallærere udarbejder de læseplanen og differentierer den i overensstemmelse med den enkelte elevs behov, ved anvendelsen af individuelle undervisningsplaner.

Elever med særlige behov i det almene skolesystem støttes på forskellig vis: f.eks. er der et udbredt samarbejde mellem speciallærere og klasselærere, og man har hjælpelærere til rådighed, som yder regelmæssig støtte i undervisningen til elever med specifikke behov. Der findes også personlige hjælpere, som er ansat af det slovakiske ministerium for arbejdsmarkeds-, social- og familiespørgsmål. De er ikke uddannede inden for undervisningsområdet, og de arbejder hovedsageligt med elever med svære, multiple vanskeligheder, som har behov for hjælp til at komme rundt, hjælper med den personlige hygiejne og giver almindelig omsorg.

Elever med særlige undervisningsmæssige behov har nu også mulighed for at modtage individuel støtte i specifikke fag og udvikle deres færdigheder i særskilte klasser med hjælp fra speciallærere. Der kan også gives særlig støtte gennem rådgivninger uden for skolen. Rådgivningssystemet består af specialpædagogisk rådgivning (i specialundervisningscentre og integrationscentre for børn) og af pædagogisk-psykologiske rådgivninger. De sikrer, at elever med særlige behov får den rette individuelle støtte, og de tilbyder diagnosticering, forslag til individuelle undervisningsplaner, rådgivning til forældre og meget andet.

Den nuværende politik og lovgivning udgør et godt fundament for den inkluderende undervisning i Slovakiet, men man ser dog stadig store forskelle rundt om i landet, når det drejer sig om at praktisere en inkluderende undervisning af elever med særlige behov, afhængigt af de forhold og muligheder, der findes i de enkelte regioner og på de enkelte skoler.

Yderligere oplysninger om inkluderende undervisning i Slovakiet kan fås ved henvendelse til den nationale koordinator, Maria Stefkova: maria.stefkova@statpedu.sk, eller Slovakiets repræsentantskabsmedlem i agenturet, Viera Hauskrechtova: viehaus@education.gov.sk

TJEKKIET: NYT I UNDERVISNINGSSSEKTOREN

Samfundet bliver stadig mere komplekst, og det kræver en konstant opgraderen af viden og færdigheder, hvis man vil være med på vognen. Jo større graden af éns individuelle frihed er, jo vigtigere bliver det at udvikle modenhed, ansvar og kreativitet. Og jo flere muligheder, vi har, jo mere betyder begreber som moral og menneskelige kvaliteter for de valg, vi træffer.

“The General Educational Programme”, som er et undervisningsprogram rettet mod grundskoler og ungdomsuddannelser, er endnu et skridt i udviklingsprocessen. Programmet lægger ansvaret for iværksættelse af dets målsætninger på den enkelte skole og dens personale. Der sættes fokus på udviklingen af elevernes personlighed og skolen som rollemodel, når det drejer sig om at respektere personlige værdier og udvikle tolerance over for andre kulturer, levemåder og religioner. Der stilles krav til skolerne om at sikre, at alle elever – både med og uden særlige behov – udvikles til at blive ansvarlige medborgere, som tænker og handler i overensstemmelse med demokratiske og nationale traditioner.

for børn med særlige undervisningsmæssige behov, og der er iværksat undervisningsprogrammer også for elever med svære indlæringsvanskeligheder (autistiske børn, børn med multihandicap osv.). Man har også udbygget et eksisterende rådgivningssystem for børn med særlige behov, som integreres i det almene skolesystem, og børn, som modtager undervisning uden for skolesystemet. Desuden er der iværksat forskellige former for individuel undervisning rettet mod de børn, som slet ikke kan deltage i den almindelige undervisning.

Det er budskabet i Hvidbogen fra det nationale program for udvikling af undervisning og uddannelse i Tjekkiet. Her beskrives den forandringsproces, der er foregået i det tjekkeske uddannelsessystem siden 1989. I begyndelsen blev disse forandringer introduceret som følge af den nye situation, da man havde fået elimineret de værste uretfærdigheder, som fandt sted under det kommunistiske styre. Ændringerne betød mere differentiering i undervisningen for alle elever. De mest markante ændringer handlede om børn med særlige undervisningsmæssige behov, som havde haft en meget begrænset adgang til undervisning under det kommunistiske styre – nogle var endda helt afskåret fra alle læringsmuligheder.

De ændringer, som har fået størst betydning for elever med særlige behov i forbindelse med adgangen til undervisning, er i korte træk: det almene skolesystem er blevet åbnet

I dag har alle børn i Tjekkiet således adgang til undervisning, uanset arten og omfanget af deres handicap, hvilket er stadfæstet ved lov. Grundskolerne og ungdomsuddannelserne udgør fundamentet i det tjekkeske skolesystem. Elever med særlige undervisningsmæssige behov, som undervises i den almene grundskole, undervises individuelt eller i små grupper. På ungdomsuddannelserne sker inklusion af disse elever også oftest gennem individuel undervisning. Der findes et veludbygget netværk af rådgivninger inden for special-undervisningen, som hjælper eleverne med at blive integreret i det almene skolesystem.

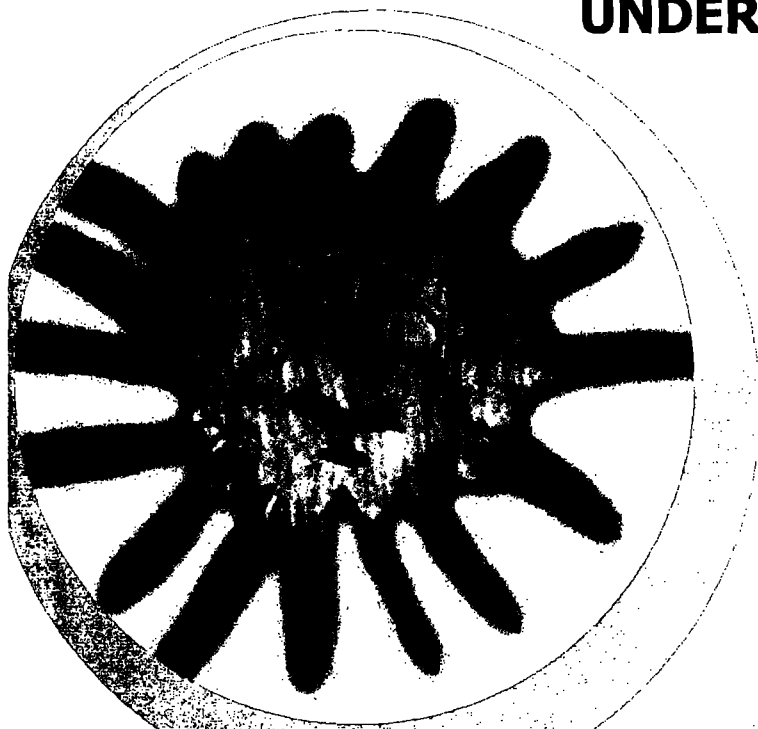
Der findes også specialskoler, som modtager elever med forskellige behov. Her kan eleven skifte mellem forskellige typer af foranstaltninger, og man lægger stor vægt på at respektere princippet om lige adgang til undervisning for alle.

Yderligere oplysninger om inkluderende undervisning i Tjekkiet fås hos den nationale koordinator, Věra Vojtová: vojtova@ped.muni.cz

ESTLAND: FØRSTEHÅNDSINDTRYK AF DEN INKLUDERENDE UNDERVISNING

Inkluderende undervisning står også højt på den politiske dagsorden i Estland. Her følger et kortfattet casestudie om inklusion fra en skole for almene ungdomsuddannelser, med forfatterens personlige erfaring med støtte til en elev med meget specifikke behov.

Valga Gymnasium er et alment gymnasium. I én af klasserne er der 34 elever, hvoraf den ene har et svært hørehandicap. Eleven fik høreapparat allerede som to-årig og fik en implantation i 2002.

Eleven begyndte på skolen i 2000. Læreren var meget spændt – hun havde ikke tidligere undervist elever med hørevanskeligheder, og der var derfor mange spørgsmål, der trængte sig på: Ville eleven f.eks. være i stand til at forstå klassekammeraterne? Kunne vedkommende mundaflæse?

De første år på Valga-skolen var blevet gennemført med et vellykket resultat. Eleven, familien, kammeraterne og den første lærer havde brugt fire år sammen og havde fået svar på mange spørgsmål. De havde bl.a. fundet ud af, at lærere, som underviser elever med hørehandicap i det almene skolesystem, finder den største støtte i elevens hjem, fordi forældrene jo har kendt eleven og problemerne gennem mange år. Når forældrene accepterer deres barns særlige behov som en del af en helt normal tilværelse, bliver det meget nemmere at håndtere.

Eleven på Valga Gymnasium er både intelligent og aktiv, og derfor har der ikke været nogen problemer med

informationen mellem de forskellige aktører, ligesom der hersker stor indbyrdes respekt mellem eleven og kammeraterne.

Eleven synes, at trin 5, som er et nyt trin i skolen, er lidt sværere end de foregående fire trin. Der er en del nye fag, mange nye lærere og et praktisk problem med, at eleverne skifter lokaler flere gange om dagen. Eleverne har normalt forskellige pladser i hvert af faglokalerne, hvilket vanskeliggør situationen for den hørehæmmede, da faste pladser er en forudsætning for, at vedkommende kan følge diskussionerne fuldt ud. Lærerne skal også vide, hvordan elevens radiomikrofoner fungerer og skal hele tiden følge elevens reaktioner. Akustikken i lokalet er vigtig og kan være afgørende for, om eleven kan følge godt med eller ej.

Denne særlige elev på Valga-skolen har for nylig deltaget i en folkedansergruppe i klassen og har også været med i dansefestivalen – en stor national begivenhed i Estland – to gange. Eleven har ligeledes ydet en stor præstation ved at bestå et kursus for tutorer i begyndelsen af dette skoleår, hvilket berettiger vedkommende til at optræde som støtteperson for andre elever med problemer i skolen.

Elevens nuværende klasselærer har stor erfaring og siger, at denne klasse optræder noget mere roligt end hendes forrige klasse – eleverne er opmærksomme og betænksomme over for hinanden. Den hørehæmmede elevs lærere siger samstemmende, at vedkommende har klaret sig virkelig godt i skolen, og at samarbejdet mellem skole og hjem er afgørende for, om det vil lykkes at inkludere en elev med hørehandicap med et godt resultat.

Denne casestudie er udarbejdet for EuroNews af Virve Sinisalu: virvesinisalu@hotmail.ee, og Eve-Mall Kirt: evemall@hotmail.ee fra Valga Gymnasium. Begge kan kontaktes direkte på de angivne e-mail-adresser.

TYSKLAND: INTEGRATION Gennem SAMARBEJDE

Home | Using our website | About us | National pages | PDF

Ministry of Education
General Information
National Overview
Country News
SME Contacts

Representative Board Member

Name: Hans Konrad Koch
E-mail: hans.konrad.koch@stmuk.bund.de
Address: Federal Ministry of Education and Research, Friedrichstraße 130 B, D - 10117 B
Phone: +49 (0) 1888 57 5221
Fax: +49 (0) 228 57 5225

Representative Board Member

Name: Christine Pluter
E-mail: Christine.Pluter@stmuk.bund.de
Address: Head of the Unit Special Education
Ministry of Education, Department of Gartenstraße 6, D - 24103 Kiel
Phone: +49 (431) 988 2415
Fax: +49 (431) 988 2532

National Co-ordinator

Name: Anette Hausotter
E-mail: a.hausotter@t-online.de
Address: KCSH - BS Beratungsstelle für Integration, Schreiberweg 5, D - 24119
Phone: +49 43 15 40 31 96
Fax: +49 43 15 40 32 00

European Agency contacts in each of the 16 German Länder

Sideløbende med den støtte, man i forvejen yder til elever med særlige behov i specialskolerne, har man nu også i én af de tyske delstater, Bayern, udviklet et system for integration gennem samarbejde. Der er tale om et netværk, som tilbyder forskellige typer foranstaltninger til elever med særlige behov i det almene skole-system.

Regeringen i delstaten Bayern gav med sin ændring af loven om undervisning (Bayerisches Erziehungs- und Unterrichtsgesetz, BayEUG) med virkning fra den 1. august 2003 sit tilsagn til at konsolidere og støtte undervisningssamarbejdet i Bayern med henblik på at tilgodese elever med særlige behov. Allerede nu er der iværksat en række initiativer på området.

Der er ca. 15.400 elever med særlige undervisningsmæssige behov i de almene skoler i Bayern. Man har udbygget en mobil tjeneste (Mobile Sonderpädagogische Dienste, MSD), som arbejder inden for områderne diagnosticering, støtte, konsultation, koordinering af forskellige tiltag og videreuddannelse.

En særlig variant af den mobile tjeneste udgøres af konsultationscentre for specialundervisning. De findes for eksempel på specialskoler, hvor de tilbyder diagnosticering og støtte samt konsultationer for forældre og lærere, hovedsageligt fra det almene skolesystem. Personalet på disse centre arbejder tæt sammen med personalet fra de lokale pædagogisk-psykologiske rådgivninger og social- og sundhedscentre.

Der er også mulighed for at gøre brug af de såkaldte "eksterne klasser", et system, som har til formål at forbedre samarbejdet mellem specialskoler og almene

skoler. Der er her tale om en særlig tæt form for samarbejde, hvor en ekstern klasse – dvs. fra en helt anden skole – kommer ind fra en almen skole og deltager i undervisningen i en specialskole, eller omvendt. Således havde man i skoleåret 2004/05 hele 132 eksterne klasser, som deltog i undervisningen i en anden skole end deres egen, fordelt over hele Bayern.

Delstatens lovgivning forpligter alle slags skoler til at deltage i et samarbejde, og man har derfor udviklet en del intensive, projektbaserede former for samarbejde mellem skolerne, for eksempel ekskursioner, udstillinger, arrangementer, fejring af mærkedage osv. Man har også lektioner sammen, for eksempel i idræt og musiske fag.

Et andet tiltag går ud på, at nogle specialskoler, som udbyder de samme undervisningsprogrammer som de almindelige grundskoler og ungdomsuddannelser, også optager elever uden særlige undervisningsmæssige behov. Formålet er at udvikle og optimere en undervisningsmetode, hvor elever med særlige behov undervises sammen med elever uden særlige behov. I øjeblikket udbydes disse lektioner på specialskoler, hvor der deltager både høre- og synshæmmede elever samt elever med bevægehæmning.

I modsætning hertil har man de såkaldte "samarbejdsklasser", som findes i de almene grundskoler og på de almene ungdomsuddannelser. De følges også af elever både med og uden særlige behov. Samarbejdsklasser etableres endvidere for elever, der skal reintegreres som en gruppe i det almene skolesystem, men som stadig har behov for individuel støtte. Undervisningen er som udgangspunkt almen og differentieres så i forhold til den enkelte elev og med støtte fra den mobile tjeneste. Således var der i skoleåret 2004/05 274 samarbejdsklasser i Bayern.

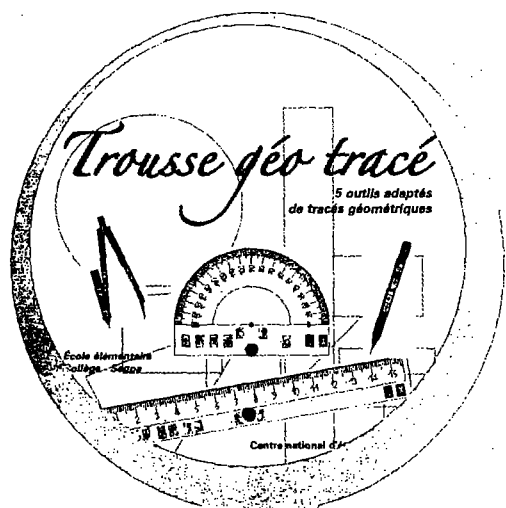
Yderligere oplysninger om integration og inkluderende undervisning i Bayern kan fås ved henvendelse til Erich Weigl, leder af specialundervisningsafdelingen i ministeriet for uddannelse og kultur i Bayern, på adressen: Erich.Weigl@stmuk.bayern.de

For information om integration og inkluderende undervisning i Tyskland generelt, kontakt agenturets nationale koordinator, Anette Hausotter, på: a.hausotter@t-online.de

FRANKRIG: NY SOFTWARE FREMHJÆLPER INKLUSION

For at finde ud af, om inklusion virkelig fungerer i praksis, er det sommetider nødvendigt med et bredt udbud af materialer og ressourcer, som er beregnet til elever med nogle meget specifikke behov. I Frankrig fandt vi et meget konkret eksempel på dette.

Når de grundlæggende geometriske elementer er færdigudviklede, bliver TGT suppleret med software, som automatisk kan udfærdige geometriske konstruktioner ved hjælp af nogle matematiske værktøjer, som eleven selv udvælger.

Hvert år i september skal alle elever, som begynder på collège, gennem forskellige evalueringssprøver, bl.a. i fransk og i matematik. Nogle elever kan på grund af motoriske vanskeligheder kun skrive ved hjælp af en computer. Derfor har det franske undervisningsministerium bedt det nationale center for specialundervisning, CNEFEI, om at udarbejde en computerbaseret og tilpasset udgave af disse evalueringssopgaver. CNEFEI begyndte på opgaven og stødte ikke på problemer med den sproglige del, men matematikprøven voldte en del besvær. Bl.a. måtte man til øvelserne i geometri designe og producere en helt ny slags software, som blev kaldt "GéoTracés"- pakken, eller TGT.

Pakken fås gratis fra CNEFEI og består af nogle værktøjer, som eleven kan anvende til at måle længder og vinkler. En vinkellineal og en vinkelmåler, to tegneværktøjer, en blyant og en passer, et koordinatsystem og, efter behov, et særligt system til markering af akser.

Eleven kan bruge disse virtuelle redskaber til frit at konstruere figurer, som herefter kan tjene til vurdering af vedkommendes matematiske tegnefærdigheder.

GéoTracés kan downloades gratis fra CNEFEI's websted www.cnefei.fr. Fra forsiden klik på "Ressources" og derefter på "Productions".

Yderligere oplysninger om produktet og CNEFEI's øvrige arbejde fås ved henvendelse til agenturets nationale koordinator i Frankrig, Nel Saumont, på adressen: brex@cnefei.fr

SVERIGE: INKLUSION DEBATTERES FORTSAT INTENST

Inklusion er stadig et varmt emne i den svenske undervisningssektor, hvor en række forfattere og forskere stiller nogle meget interessante og også provokerende spørgsmål om inkluderende undervisning. En af dem er Kerstin Göransson fra ALA Research Foundation in Intellectual Disabilities, som er en forskningsorganisation med psykiske handicap som arbejdsområde. Hun har for nylig skrevet om, hvordan filosofier og traditioner i uddannelsessystemet i høj grad er med til at bestemme, hvorvidt vi accepterer at inkludere elever med særlige behov.

Kerstin Göransson mener, at skolerne ikke er styret af naturlove – de er formet og udviklet af forskellige idéer fra forskellige mennesker, hvoraf nogle handler om de vigtige pædagogiske spørgsmål omkring læring og undervisning. Ifølge Kerstin Göransson kan man skelne mellem to traditioner i pædagogikken, som repræsenterer to vidt forskellige holdninger til elevernes mangfoldighed og de deraf følgende konsekvenser for læring og undervisning.

Den ene kaldes oftest den "traditionelle" tilgang til undervisningen. Den traditionelle tilgang fordrer en logisk underopdeling af emner for at der kan ske en læringsproces. Dewey beskriver i 1902 denne tilgang: "Lad barnet tage ét skridt ad gangen for at opnå en mestring af de enkelte elementer, og det vil til sidst mestre hele området". Man kan sige, at Dewey med sin udtalelse fastslår, at elevernes forskellighed ikke har nogen konsekvenser for, hvordan og hvad de lærer.

Den anden tradition repræsenterer den "progressive" tilgang til undervisningen. I modsætning til ovenstående fastslår den, at elevernes forskellighed har betydning for

deres måde at tilegne sig læring på – dvs. børn har forskellige måder at lære på. Kerstin Göransson beskriver, hvordan idéen opstod og udvikledes i løbet af det 18. århundrede. Den progressive tilgang til undervisningen fastslår, at denne forskellighed hos eleverne ikke blot betyder, at man har forskellige måder at tilegne sig lærdom på, men også at hvert barn har sin egen unikke personlighed. Derfor skal ét af målene med uddannelsen også være at skabe frie valgmuligheder for hver enkelt elev.

Ifølge Kerstin Göransson vil et skolesystem præget af den traditionelle tilgang til undervisningen ikke imødesee behovene hos de børn, som ikke kan udnytte dette – nogle børn bliver simpelthen opfattet som problemer for den "normale" skole. Den normale skole har ikke til opgave at udvikle og tilpasse sine undervisningsmetoder, så de opfylder behovene hos alle børn. Det ville nemlig medføre, at hele systemet skulle tage sine grundlæggende holdninger til mangfoldighed og de heraf følgende konsekvenser for læring og undervisning op til revision.

Hvis skolen indfører princippet om, at børn har forskellige måder at lære på, men ikke godtager, at de også når forskellige mål, vil ensretning stadig være den fremherskende norm. Børn, som ikke kan tilegne sig læring på "normal" vis, skal have "særlig" støtte (specialundervisning) for at opnå de "normale" målsætninger. Det kan kaldes en "kompenserende løsning", som så til gengæld kan medføre en slags "segregeret integration".

Kerstin Göransson siger – nogle vil nok mene lidt provokerende – at den traditionelle skoles største problem i relation til de børn, som ikke får nok udbytte af undervisningen, ligger i at finde måder, hvorpå man kan diagnosticere eller klassificere disse børn som "unormale" og på den måde udelukke dem fra det "normale" skolesystem.

En udvidet version af denne artikel findes på engelsk på de svenske National Pages på agenturets internetsider: www.european-agency.org

Kerstin Göransson kan kontaktes direkte på e-mail: kerstin.goransson@ala.fub.se. Yderligere oplysninger fås også hos agenturets nationale koordinator i Sverige, Lena Thorsson: lena.thorsson@sit.se

ITALIEN: UNDERVISNINGSMINISTERIET PRIORITERER DEN INKLUDERENDE UNDERVISNING

Principperne om den inkluderende undervisning blev introduceret i Italien for ca. 30 år siden og har sat sine spor i undervisningssektoren. Man har hele tiden haft en systematisk lovgivning på området, senest markeret ved indførelsen af "Act no. 104", som det italienske parlament stemte for i 1992.

Der er en tydelig tendens til at ville videreudvikle den inkluderende undervisning i Italien, og man ønsker således fortsat at højne effektiviteten af den service, der ydes i undervisningssektoren, at samarbejde på tværs af skolerne og at udnytte forskningsresultater og erfaringer til at afprøve kvaliteten af de forskellige services i praksis.

Groft sagt er inklusionen af elever med særlige undervisningsmæssige behov i det almene skolesystem sket via nogle komplekse mekanismer, hvor adskillige aktører har været involveret: elevens familie, de lokale sundhedsmyndigheder, skolenævn og selve skolen. Resultaterne har naturligvis været afhængige af, hvorvidt disse aktører har formået at gennemføre deres aktiviteter på den mest hensigtsmæssige måde, samt effektiviteten i samarbejdet. Iværksættelsen af effektive foranstaltninger kræver, at hver enkelt aktør er bevidst om, at målet – uddannelse for alle – kun kan nås gennem engagement og samarbejde.

Selv om inkludering af elever med særlige undervisningsmæssige behov i den almene skole i dag er en selvfølge i det italienske uddannelsessystem, betyder det dog ikke, at alle problemer så er løst.

Med dette i mente er det italienske undervisningsministerium i gang med at udvikle en række institutionelle tiltag for at fremme inklusionen af elever med særlige undervisningsmæssige behov. Det drejer sig om tilsagn og undtagelser til fordel for uddannelsesinstitutionerne, bl.a.:

- At sætte fokus på lærernes og skolernes arbejde gennem udviklingen af et inkluderende undervisningsmiljø

- At styrke og udbrede samarbejde og planlægning både i og mellem de forskellige undervisningsinstitutioner
- At fremhæve nøgleaktører, som arbejder for inklusion, og udnytte deres kompetencer
- At udbrede anvendelsen af god praksis
- At højne bevidstheden om, at når inkluderende undervisning har en positiv indvirkning på elever med særlige behov, vil deres indbyrdes samvær og udveksling af erfaringer også smitte positivt af på de øvrige elever.

Herudover har man fastsat en række målsætninger:

- At praktisere inkluderende undervisning i sin fulde udstrækning overalt og at give elever med særlige undervisningsmæssige behov flere uddannelsesmuligheder
- I forbindelse med ovenstående at få elimineret de faktorer, som er til hinder for undervisning og uddannelse af elever med særlige behov – dette skal ske gennem udviklingen af støtteforanstaltninger og iværksættelse og fremme af en synergieffekt, både inden for den enkelte skole og mellem skolerne og de eksterne aktører
- At øge mulighederne for at deltage i særlige uddannelsesprogrammer og erhvervsuddannelser for alle ansatte i uddannelsessystemet – ikke blot for støtte- og hjælpelærere
- At finde frem til de bedste metoder til en effektiv overvågning og undersøgelse af de opnåede resultater.

Yderligere oplysninger om emnet fås gennem det italienske repræsentantskabsmedlem Paola Tinagli på adressen: paola.tinagli@istruzione.it eller hos den nationale koordinator for Italien, Maria Rosa Silvestro: mariorosa.silvestro@istruzione.it
Se også det italienske undervisningsministeriums websted: www.istruzione.it

Produktionsoplysninger

Udgivet af:

The European Agency for Development in Special Needs Education

Agenturet drives af undervisningsministerierne i de deltagende lande, dvs. de 20 EU-medlemslande samt Island, Norge og Schweiz. Som observatørlande deltager endvidere Ungarn, Malta, Polen, Slovenien og Slovakiet. Agenturet støttes af Den Europæiske Unions institutioner.

Uddrag fra nyhedsbrevet er tilladt med angivelse af kildehenvisning. Nyhedsbrevet kan downloades i forskellige sprogversioner fra agenturets websted: www.european-agency.org

Sekretariat:

Tejlsådsvej 102
DK-5500 Middelfart Danmark
Tlf: +45 41 00 20
Faks: +45 41 23 03
E-mail: info@european-agency.org

Bruxelles-kontor:

3, Avenue Palmerston
BE-1000 Brussels Belgium
Tel: +32 2 280 33 59
Fax: +32 2 280 17 88
brussels.office@european-agency.org

Websted: www.european-agency.org

Redaktion:

Amanda Watkins, Ole Lissabek Nielsen, Cor Meijer

Oversættelse:

Anita Strandsbjerg, Connections
connections@business.tele.dk

Grafisk produktion:

Cadenza 3D www.cadenza-3d.co.uk

Trykning:

Quddos www.quddos.co.uk

ISSN: 1560-3091

Sommer 2005

Nyhedsbrevet støttes af Europa-Kommissionen, Generaldirektoratet for Uddannelse og Kultur: http://europa.eu.int/comm/dgs/education_culture/index_en.htm

Agenturet og dets medlemslande er ikke ansvarlige for indholdet i indlæg fra enkeltpersoner til EuroNews og repræsenterer ikke nødvendigvis samme officielle holdning som udtrykt i disse indlæg.

Nyhedsbrevet fås på:

Tjekkisk	Fransk	Litauk
Dansk	Tysk	Norsk
Flamsk/hollandsk	Græsk	Portugisisk
Engelsk	Islandsk	Spansk
Estisk	Italiensk	Svensk
Finsk	Lettisk	

Yderligere information i relation til temaet kan fås hos den danske nationale koordinator, Preben Siersbæk, siersbaek@lvvm.dk